

УДК 327(481+4ЄС)

Барна Б. Ю.,
здобувач кафедри міжнародних відносин і
дипломатичної служби факультету міжнародних
відносин, Львівський національний університет
ім. Івана Франка (Україна, Львів),
bogdan.barna@onet.eu

Взаємодія Норвегії з ЄС поза інституційними механізмами Європейського Економічного простору

На прикладі Норвегії проаналізовано процес становлення нової моделі взаємодії з ЄС тих європейських країн, що добровільно відмовились від участі в об'єднаних процесах на континенті. Простежено, як в умовах інтенсифікації європейської інтеграції, Норвегія долучилася до опрацювання нового формату співпраці з ЄС поза межами Європейського економічного простору, укладаючи додаткові двосторонні угоди у сферах взаємного інтересу. Наголошено на значенні участі Норвегії у співпраці з ЄС в сфері юстиції та внутрішніх справ. Акцентовано на інноваційному характері такої співпраці з ЄС, що визначають як квазі-членство.

Ключові слова: Норвегія, Європейський Союз, Європейський економічний простір, квазі-членство, Шенгенська угода.

Зближення України з Європейським Союзом обумовлює необхідність вивчення та (пере)осмислення досвіду розбудови відносин інших європейських держав з цим інтеграційним об'єднанням. Норвегія є прикладом держави, яка добровільно за результатами двох національних референдумів вирішила залишитись осторонь об'єднаних процесів на європейському континенті й прагнула розбудувати альтернативні форми взаємодії з ЄС. Ця країна зосередила увагу на пошуку інституційних механізмів співпраці з ЄС, що не передбачали набуття у ньому повноцінного членства. З огляду на це, вивчення акумульованого Норвегією досвіду щодо інституціоналізації відносин з ЄС дає змогу обґрунтувати можливості для запозичення його окремих елементів як корисних для поглиблення співпраці України з Європейським Союзом.

Значний обсяг наукової літератури присвячений вивченню взаємодії європейських держав з ЄС з перспектив набуття ними членства в цьому інтеграційному об'єднанні. При цьому, інші формати відносин ЄС з третіми країнами, які можна визначити як альтернативні, залишаються, здебільшого, поза дослідницькою увагою. Зокрема Швейцарія, Норвегія й Ісландія, які добровільно відмовилися від членства в ЄС, зуміли розбудувати тісні формати взаємодії з ЄС у різних сферах, особливості яких потребують належного наукового (пере)осмислення в сучасній політичній науці. Серед найбільш відомих дослідників питань співпраці Норвегії та ЄС є К. Арчер, Н. Греггер, С. Гштоль, І. Согнер. В українській науковій думці вказана проблематика вивчена недостатньо. Її окремі аспекти порушували такі вітчизняні науковці як М. Гладиш, С. Ковальчук, Д. Пугачова. Водночас поза увагою українських вчених залишилася тематика становлення та розвитку відносин Норвегії з ЄС поз інституційними механізмами ЄС.

Автор ставить за мету з'ясувати особливості формування й реалізації співпраці Норвегії з ЄС у сферах, не охоплених ЄС. При цьому увага акцентується на особливостях розбудови двосторонніх відносин як альтернативи повноцінному членству.

Основою для відносин між Норвегією та ЄС стала угода щодо Європейського економічного простору (ЄЕП), що був підписаний у 1992 р. і набув чинності у 1994 р. Вона є найбільшим всеохоплюючим міжна-

родним договором, який підписала Норвегія за свою історію. Втім, зі середини 1990-х років Норвегія постійно прагнула долучитись до різних аспектів діяльності ЄС, які не входили у сферу ЄЕП за допомогою укладання нових угод. Загалом, згідно з реєстром МЗС Норвегії, країною було укладено 74 угоди з ЄС, хоча вони відрізняються за обсягами.

Сукупність угод Норвегії з ЄС можна охарактеризувати як «норвезьку» форму асоціації, подібну на «клаптевий килим»: множина різних угод і положень формально не пов'язані між собою та зазнають постійних змін. Фактично вони є результатом процесу, який розвивався в одному напрямі – до ширшої і більш зобов'язальної співпраці Норвегії з ЄС. Нові «клапти» додавалися без чіткого розуміння кінцевого результату за умов відсутності спланованої, цілісної, послідовної моделі взаємодії. Особливістю угод Норвегії з ЄС є те, що вони базуються на нормах ЄС і не створюють окремих норм, як у випадку інших міжнародних угод. Це угоди асоціації, що передбачають адаптацію Норвегії до вже існуючого законодавства ЄС.

Щодо змісту, то вказані угоди можна розділити на три основні групи, що відповідають колишнім трьом опорам. ЄЕП стосується першої опори і, насамперед, – «внутрішнього ринку», а також співпраці щодо соціальної політики, зайнятості, навколишнього середовища тощо. Не будучи членом ЄС, Норвегія не може брати участь у митному союзі. Однак у відповідності до протоколів 10 і 11 угоди про ЄЕП вона залучена у співпрацю з митних питань. Також вона має окремі угоди з ЄС у рамках ЄАВТ, які були укладені у 1973 р. та стосувалися низки промислових і сільськогосподарських продуктів. Друга група – це угоди щодо питань юстиції і внутрішніх справ. А третя – щодо зовнішньої, безпекової та оборонної політики.

ЄС скасував цей поділ у 2009 р., однак для Норвегії він залишається актуальним, що спричиняє певну структурну плутанину у норвезькій моделі асоціації, яка радше посилюватиметься у майбутньому.

Окрім цих трьох основних груп угод, є менші, більш специфічні угоди, як, для прикладу ті, що регулюють відносини у сфері рибальства і сільського господарства. Зокрема, у сфері рибальства були укладені: Угода Скагеррак, що регулює квоти вилову риби у протоках Скагеррак і Каттегак; Угоди про спільний вилов риби на захід від Британських островів до Гренландії, а також вилову ЄС у норвезькій економічній зоні у Баренцовому морі, що укладаються щороку; Угода щодо протидії нелегальному, незареєстрованому та нерегульованому рибальству (2009); Угода про взаємне супутникове відстеження (2000) [5, с. 18].

Що стосується аграрної політики, то у цій сфері було підписано декілька двосторонніх угод. Окрім цього можливість створення зони вільної торгівлі аграрною продукцією була обумовлена ст. 19 угоди щодо ЄЕП. З цією метою у 2011 р. був укладений окремий договір, який передбачає додаткові торговельні преференції для аграрної продукції.

Не слід залишати поза увагою угоди про економічний внесок Норвегії в ЄС (Фінансовий механізм ЄЕП). Це саме стосується угоди про участь Норвегії у політиці регіонального розвитку.

Угода щодо СЕП надає значні можливості для взаємодії громадянського суспільства СЕП і ЄС завдяки рівноправній участі у різних програмах ЄС у таких сферах як науково-дослідницька діяльність, освіта, захист навколишнього середовища, захист споживачів, культура, охорона здоров'я та інші [6, с. 12]. Також профспілки та конфедерації підприємств країн СЕП можуть бути різним чином залучені у функціонування Євросоюзу. Зокрема участь у паневропейських асоціаціях дає їм змогу впливати на соціальний діалог усередині ЄС. Тому, хоча уряди країн СЕП можуть мати обмежений вплив, це часто компенсується участю приватного бізнесу і громадянського суспільства у мережах, організаціях та програмах ЄС.

Співпраця у сфері юстиції і внутрішніх справ (ЮВС) у ЄС розвивалася найбільш динамічно. Хоча її становлення спочатку відбувалося формально на міжурядовому рівні за межами ЄС, однак згодом вона стала невід'ємною частиною європейської інтеграції. Першим істотним кроком стало створення Шенгенської системи, яка передбачала усунення внутрішніх кордонів і формування спільної прикордонної поліції для зовнішніх кордонів. Згодом були додані інші аспекти зі сфери внутрішньої безпеки.

Зауважимо, що Скандинавські країни створили спільний Нордичний ринок робочої сили у 1954 р., а паспортний союз у 1958 р. Оскільки на початках Данія, як член ЄС, не брала участі у Шенгенській угоді, то цей союз проіснував тривалий час. Однак після інтеграції Фінляндії і Швеції з ЄС (1995), а також з огляду на підготовку Амстердамського договору, стало очевидним, що прагнення вступити фінів і шведів у Шенген, означало, водночас, неминучість залучення не тільки Данії, але й Норвегії. Це, зокрема, було необхідним задля збереження вільного пересування громадян між скандинавськими країнами і, таким чином, – одного з ключових досягнень нордичної співпраці.

Однак, перед вказаними країнами постала інституційна дилема: Данія, як країна-член ЄС, не брала участі у співпраці у сфері юстиції, Фінляндія і Швеція були новими членами ЄС і співпрацювали у сфері юстиції, а Норвегія та Ісландія, не були членами ЄС, проте входили в СЕП. Очевидним рішенням було залучити усі п'ять країн у Шенген. Хоча Шенгенська угода, навіть перед її інкорпорацію в Амстердамський договір, стосувалася повноправних членів ЄС, її неінтегрованість в угоди ЄС у період до ухвалення Амстердамського договору, надавала певні можливості для індивідуальних дій. Тому три скандинавські країни-члени ЄС приєдналися до Шенгенської угоди, а Норвегія й Ісландія підписали з Шенгенськими країнами 19 грудня 1996 р. так званий Шенген I (ратифікований у червні 1997 р.).

Отож, Шенгенська угода охопила країни-члени ЄС як повноправних учасників і Норвегію та Ісландію, як асоційованих членів. Норвегія приєдналася до Шенгенської системи у якості асоційованого члена насамперед з метою забезпечити продовження функціонування Нордичного паспортного союзу. Варто вказати, що у цьому також були зацікавлені також інші члени Паспортного союзу, що набули членства у ЄС. Зокрема, у преамбулі угоди про асоціацію йдеться про Люксембурзький договір, де наголошувалося на необхідності зберегти існуючий режим вільного пересування у межах Нордичного Союзу після вступу у Шенгенську зону Данії, Фінляндії, Швеції. Отож,

положення угоди забезпечували безперешкодну співпрацю у межах Нордичного паспортного союзу, однак принципи цієї співпраці не повинні були суперечити імплементації Шенгенської угоди (ст.4).

Зобов'язання Ісландії та Норвегії у рамках Шенгенської угоди щодо інкорпорувannya нормативних документів ЄС, які доповнюють шенгенський доробок, є подібними за шляхом застосування до механізмів СЕП. Однак якщо в СЕП передбачена можливість не інкорпорувати комунітарний доробок (хоча Норвегія з неї ніколи не скористались), то у випадку Шенгену, така можливість відсутня. У разі відмови, Норвегія була б змушена залишити Шенгенську зону. На політичному і законодавчому рівні – це значний виклик, але як стверджують представники скандинавських країн, на практиці у сфері прикордонного контролю і безпекової співпраці жодних суттєвих змін, порівнюючи із традиційною Нордичною системою, не очікувалося [1, с. 123]. З іншого боку, зобов'язуюча сутність правових норм Шенгенської асоціації відрізняється від добровільного характеру Нордичної співпраці [4].

Попри все, Шенгенська угода передбачає більше можливостей для третіх країн брати участь у законодавчому процесі ЄС, порівняно з СЕП. Принаймні Норвегія та Ісландія беруть участь у робочих сесіях Змішаного комітету, де присутні представники відповідних органів, афілійованих з Радою ЄС. Подібну модель Норвегія прагнула забезпечити для СЕП, однак ЄС відкинув її пропозицію. Те, що асоційовані члени Шенгену можуть брати настільки широку участь у реалізації його механізмів, зумовлене сприятливими історичними умовами, а саме, – існуванням Нордичного паспортного союзу та фактом, що Шенгенський простір був започаткований як міжурядовий механізм за межами ЄС. Досить малоімовірно, що ЄС надав би подібні права для третіх держав, якби переговори щодо участі в Шенгенській угоді відбувалися сьогодні.

Після набуття чинності Амстердамського договору у 1999 р., Шенгенська угода формально стала частиною співпраці у рамках ЄС та перейшла до першої опори. З огляду на це, ключову роль почала відігравати Рада ЄС, а роль національних парламентів зменшилася. Водночас, цей чинник призвів до подальшого розвитку законодавчого доробку Шенгенської системи, але вже у межах ЄС. Для Нордичного паспортного союзу це означало, що його збереження залежить від належної участі асоційованих членів у Шенгенській системі. Відтак нову угоду Шенген II було підписано між Норвегією та Ісландією з одного боку, та ЄС – з другого, 18 травня 1999 р. Вона набула чинності 26 червня 2000 р. [2, с. 157]. Домовленості між сторонами було досягнуто на основі Шенген I з окремими доповненнями, які врахували його інкорпорацію в Амстердамський договір [3, с. 70].

Тогочасний міністр закордонних справ Норвегії розглядав угоду Шенген II як корисну для країни. По-перше, ані Суд ЄС, ані Європейська комісія не мали на неї жодного впливу. По-друге, Норвегія отримувала більше інформації про співпрацю країн-членів ЄС у сфері внутрішніх справ та юстиції. По-третє, залучення Європарламенту у Шенгенську угоду передбачало його взаємодію з Норвегією та Ісландією у парламентській сфері. Зазначимо, що завдяки Шенгенській угоді Норвегія бере також участь у ФРОНТЕКС.

Примітно, що у вересні 1999 р. була створена незалежна комісія, завданням якої було вивчення норвезького безпекового середовища з особливим акцентом на інтернаціоналізацію. Зокрема, було визначено низку потенційних загроз: тероризм, кібер-тероризм, забруднення, хвороби тощо і наголошувалося на потребі створення нових інституційних механізмів з метою їхнього попередження і подолання. Наприкінці того ж року були визначені перші кроки, що передбачали, серед іншого, розгляд урядового законопроекту про участь Норвегії у міжнародній співпраці правоохоронних органів.

У жовтні 1999 р. міністри внутрішніх справ і юстиції країн ЄС на саміті у Тампере прийняли амбіційну програму з розбудови простору свободи, безпеки та права, що засвідчило прагнення ЄС до посилення співпраці у цій сфері. Пріоритетні завдання у сфері ЮВС стосувалися притулку, зовнішніх кордонів, міграції, боротьби з організованою злочинністю, шахрайством, корупцією, розповсюдженням наркотиків, тероризмом, а також взаємодії між правоохоронними органами, митними службами, співпраці з цивільних і кримінальних питань, контролю над фінансовою діяльністю, забезпечення прав людини тощо. З перспектив Норвегії йшлося про важливий системний виклик, адже «Порядок денний Тампере» у сфері ЮВС перетворився на політичну ініціативу ЄС, яку з погляду обсягу законодавства можна було порівняти зі спільним ринком.

Швидкий розвиток і зростання політичної важливості інших аспектів ЮВС, відмінних від Шенгенської угоди, а також їхня взаємопов'язаність сприяли зростанню значення ЮВС для Норвегії. При цьому, з перспектив цієї держави було важливо мати змогу розмежувати виключне законодавство Шенгенської зони, законодавство, що стосується діяльності пов'язаної із Шенгенською зоною та законодавство, яке належало до інших аспектів ЮВС. Таке чітке розмежування було важливим для належної імплементації Норвегією Шенгенського законодавства та уникнення зайвих непорозумінь і суперечок.

З'явилася нова категорія заходів ЮВС, що визначалися як «пов'язані з Шенгенською угодою», зокрема у рамках Дублінської конвенції про притулок. У квітні 2001 р. набула чинності угода між Норвегією, Ісландією та ЄС щодо «критеріїв і механізмів визначення держави, яка відповідальна за розгляд прохання про притулок». Це передбачало часткову асоціацію Норвегії з Дублінською конвенцією країн-членів ЄС, як такою, що стосується діяльності, пов'язаної з Шенгенською зоною [6, с. 80].

Є три важливі ініціативи ЮВС, що не стосуються Шенгену, до яких прагнула приєднатися Норвегія, а саме: Європол, Євроюст та європейський ордер на арешт. Тому вона уклала відповідну угоду про асоціацію з Європол (набула чинності 1 серпня 2002 р.), що надавала Норвегії право делегувати на постійній основі до цієї інституції власного зв'язкового офіцера. Подібним за змістом був договір Норвегії щодо співпраці з Євроюст. Зокрема йшлося про спільні дії у боротьбі з тероризмом та організованою злочинністю. З боку Норвегії відповідальною стороною є Міністерство внутрішніх справ, яке має власного офіцера і слідчого у Гаазі. Окрім того, Норвегія підписала угоду з ЄС з приводу Європейського ордеру на арешт.

Упродовж першої декади ХХІ ст. Норвегією була підписана низка конвенцій ЄС: Дублінська конвенція щодо координації дій з надання статусу біженців (2001 р.); конвенція Лугано (імplementована у 2003 р. і 2009 р.), яка стосується співпраці щодо судових справ з господарських і цивільних питань; Прюмська конвенція (ратифікована у 2009 р.), щодо обміну інформацією з питань боротьби з тероризмом.

Норвегія поглибила співпрацю з ЄС у сфері підготовки правоохоронних органів. Зокрема, норвезька поліцейська академія підписала угоду про співпрацю з Європейським поліцейським коледжем у 2006 р., що надала їй статус асоційованого члена [5, с. 25].

Попри значні успіхи у розширенні співпраці Норвегії з ЄС у сфері ЮВС, не слід залишати поза увагою ймовірність виникнення окремих розходжень в інтересах між асоційованими країнами-нечленами ЄС як Норвегія та Ісландія з одного боку, та країнами-членами ЄС, що не входять у Шенгенську зону, – Ірландією та Великою Британією, – з другого.

Висновки. Таким чином, зі середини 1990-х років Норвегія постійно прагнула долучитись до різних аспектів діяльності ЄС, які не входили у сферу ЄП за допомогою нових угод. Це угоди асоціації, що передбачають адаптацію Норвегії до вже існуючого законодавства ЄС. Вказані угоди стосуються, насамперед, «внутрішнього ринку», соціальної політики, зайнятості, навколишнього середовища тощо; питань юстиції і внутрішніх справ; зовнішньої, безпекової та оборонної політики. Окрім цих основних груп угод, є менші, більш специфічні угоди, які регулюють відносини Норвегії з ЄС в окремих сферах, що покликане формувати нові інституційні механізми з попередження і подолання спільних проблем у Європі.

Перспективи подальших розвідок. Досвід співпраці Норвегії з ЄС дає змогу зосередити дослідницьку увагу на релевантних аспектах взаємодії третіх держав з цим інтеграційним об'єднанням. З перспектив України, участь в європейських інтеграційних процесах слід розглядати як звернену на довгострокову перспективу, яка, з огляду на низку кризових явищ у сучасній Європі, не обов'язково передбачатиме неодмінне членство нашої держави в ЄС. Тому норвезький досвід може слугувати добротною основою для напрацювання власної української стратегії щодо європейської інтеграції, яка сприятиме ефективній реалізації національних інтересів.

Список використаних джерел

1. Anderson M., Eberhard B. The Frontiers of the European Union / M. Anderson, B. Eberhard. – Palgrave, Basingstoke, 2001. – 235 p.
2. Archer C. Norway outside the European Union Norway and European integration from 1994 to 2004 / C. Archer. – London: Routledge, 2004. – 240 p.
3. Bull H. Norge og Schengen. Forandre for a bevare / Claes D. H., Tranøy B. S. (eds) Utenfor, annerledes og suveren? – Oslo: Fagbokforlaget, 1999.
4. Graver H. Supranationality and National Legal Autonomy in the EEA-agreement [Electronic resource] / H. Graver. – 2001. – Mode of access: http://www.europarl.cy/ressource/static/files/ADDRESS_PROF_MARESCEAU_20100624.pdf www.arena.uio.no/publications/wpoo_23.htm
5. Leruth B. Differentiated Integration in Practice: the case of Norway / B. Leruth // ISL Working Paper. University of Agder. – 2013. – №2. – 25 p.
6. Emerson M. Navigating by the stars. Norway, the European Economic Area and the European Union / M. Emerson, M. Vahl, S. Woolcock. – Brussels: Centre for European Policy Studies, 2002. – 124 p.

Barna B. Yu., PhD–Student at the Department of International Relations and Diplomacy of the Faculty of International Relations of the Ivan–Franko National University of Lviv (Ukraine, Lviv), bogdan.barna@onet.eu

The Norway–EU relations out of the institutional framework of the EEA

The article analyzes by focusing on the example of Norway the process of establishing a new model of interaction between the EU and European countries, which voluntarily withdrew from the unification process on the continent. It examines how in the context of the intensification of the integration, Norway joined the elaboration of a new format of cooperation with the EU outside the European Economic Area, concluding additional bilateral agreements in areas of mutual interest. The importance of participation of Norway in cooperation with the EU in the field of justice and home affairs is emphasized. The article puts particular emphasis on the innovative nature of such cooperation with the EU, which is defined as a quasi–membership.

Keywords: Norway, European Union, European Economic Area, quasi–membership, Schengen agreement.

* * *

УДК 327.56(519.5)

Кан Ден Сик,
кандидат политических наук, доцент кафедры
Восточной филологии, Киевский национальный
лингвистический университет (Украина, Киев),
kme112000@yahoo.com

НОВЫЙ ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКИЙ КУРС КИТАЯ

Рассмотрен новый сбалансированный внешнеполитический курс Китая после прихода к власти Си Дзиньпина. Детально описывается уточненные изменения, которые произошли во внешнеполитической стратегии Китая. Прежде всего, касательно великих держав и развивающихся стран Азии, Африки и Южной Америки. Особое внимание уделяется странам БРИКС и стратегии «Западный вектор». Один из главных вопросов, которые рассматриваются в данной статье, является изменение отношения Китая к Северной Корее и появления реального шанса на объединение Корейского полуострова.

Ключевые слова: Китай, Корейский полуостров, проблема объединения, КНДР, Южная Корея, стратегический курс, США, безопасность, стратегия «западный вектор», изменение внешнеполитического курса, страны БРИКС.

(статья друкється мовою оригіналу)

В последнее время пристальное внимание всего политического мира приковано к внешнеполитическому курсу Китая. Судя по визитам лидеров Китая в другие страны и лидеров других стран в Китай, можно сделать вывод, что во внешнеполитической стратегии произошли уточненные изменения. Эти изменения указывают на особенности китайской дипломатии.

Во–первых, по–прежнему серьезное внимание уделяется отношениям к великим державам. Так, Си Дзинь Пинь активно контактирует с Россией, США, а премьер–министр Ли Ке Чанг с Индией, Германией, а президент Франции официально посетил Китай.

Во–вторых, ещё больший акцент делается на сбалансированном внешнеполитическом курсе. Как известно, китайская дипломатия всегда придавала большое значение сбалансированным отношениям, а этот курс при новой власти Си Дзинь Пина ещё больше развивается.

В–третьих, в связи с возрастанием роли стран БРИКС–а китайские руководители уже нанесли визит в три из пяти стран организации – Россию, Индию и ЮАР. Сегодня БРИКС демонстрирует на мировой арене новые порядки и вполне возможно станет на мировой арене «платформой» для становления Китая как лидера.

В–четвертых, Китай продолжает проявлять внешнеполитическую активность к окружающим странам, таких как: Российской федерация, Индия, Пакистан. Все они граничат с Китаем.

И наконец, укрепляет отношения с развивающимися странами. Об этом свидетельствует визит Си Дзинь Пина в южноафриканские страны и страны Карибского бассейна. Большое внимание уделяется российскому вектору, который направлен на то, чтобы сообщи противостоять США и НАТО.

Кроме того, Китай согласно стратегии «западный вектор» большое внимание уделяет западным странам с целью расширения рынка сбыта и привлечения ресурсов. Почему на нынешнем этапе по–прежнему большое внимание уделяется Западу – отчасти это связано с тем, что в Юго–восточной и Северо–восточной Азии постоянно проходят столкновения интересов США. Стратегию «западный вектор», по большому счету, можно разделить на три направления:

1. Развитие Северо–западной части Китая для снижения разницы с восточными регионами, тем самым снижая риск отделения (автономизации) Северо–западной части от КНР.

2. Развитие Северо–западной части Китая дает возможность более тесно сотрудничать с такими окружающими странами как Афганистан, Пакистан, Среднеазиатские и Ближневосточные страны. Как известно, эти страны богаты полезными ископаемыми, а Китай является огромным рынком сбыта. Геополитически Средняя Азия и Ближний Восток являются очень важными регионами, и история международных отношений говорит о том, что кто имеет влияние над этими регионами, тот имеет большое влияние на Евразийский регион. Кроме того, пока что в этом регионе влияние США не такое сильное, как в других регионах. Китай тем временем за прошедшие десять лет посредством Шанхайского соглашения (SCO) нарастил своё влияние в этом регионе. Согласно Шанхайскому соглашению, Китаю удалось значительно укрепить свои позиции в Средней Азии, что в свою очередь, позволило значительно снизить опасность возникновения национально–освободительного движения за отделение от Китая национальных меньшинств. Известно, что национально–освободительные движения Северо–Западной части Китая тесно взаимосвязаны со странами Средней Азии.

3. Кроме того, осуществление стратегии «Западный вектор» дает возможность значительно обезопасить транспортный коридор доставки нефти в Китай. Китай посредством стратегии «Западный вектор» хочет значительно расширить сотрудничество с развивающимися странами Африки и Южной Америки. Стратегия действий по отношению к России и Индии также является частью этой стратегии. В недалеком будущем Китай собирается привлечь к Шанхайскому соглашению такие страны как Индия, Пакистан, Иран. Как известно, стратегия «Западный вектор» делает упор на торгово–экономическое сотрудничество. Китай не случайно направляет свои усилия на «Западный вектор», так как в Восточной Азии из–за территориальных, исторических проблем, напряженные отношения со многими странами сохраняется: Вьетнам, Филиппины, Япония. Правда, отношения с Филиппинами с приходом к власти нового президента Дуарте могут измениться в лучшую сторону. С рядом стран ASEAN отношения тоже далеко не самые лучшие. Изменение внешнеполитического курса Китая можно охарактеризовать как результат пассивного,